

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีการบริหารและการดำเนินงานเหมือนธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสหกรณ์ต้องแข่งขันกับธุรกิจอื่น ๆ มากมาย ดังนั้นสหกรณ์จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้า ตลอดจนสามารถปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ธุรกิจของสหกรณ์สามารถคงอยู่ได้ภายใต้สภาวะการแข่งขันกับหน่วยธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้นในการศึกษาจึงมุ่งเน้นศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการตัดสินใจของสหกรณ์ในการปรับตัว การวางกลยุทธ์ การวางรูปแบบการทำธุรกิจหรือการขยายธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ตลอดจนสามารถดำเนินกลยุทธ์ในการแข่งขันที่สูงขึ้นในอนาคตได้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของตัววัดอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ใน 76 จังหวัด ในประเทศไทย ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ CAMELS ประจำปี 2552 พัฒนานวัตกรรมทางการเงิน เพื่อเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2550 – 2552 ซึ่งอัตราส่วนที่นำมาศึกษาได้แก่

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อทุนการดำเนินงาน ใช้เทียบกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน
2. อัตราส่วนวัดความสามารถในก่อหนี้สิน (Leverage Ratio) ซึ่งให้เห็นถึงความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio)
3. อัตราส่วนวัดความสามารถการใช้สินทรัพย์ (Activity Ratios) แสดงถึงความสามารถในการนำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปหากำไรหรือผลตอบแทน คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Total Assets)
4. อัตราการเติบโตของธุรกิจ แสดงถึงความสามารถในการนำปัจจัยทางการเงินสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการ วิเคราะห์โดยใช้อัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่เฉลี่ยในช่วงปี 2550 – 2552 คือ อัตราการเติบโตของธุรกิจ

5. อัตราวัดความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratios) ใช้วัดสมรรถภาพในการทำกำไรของสหกรณ์ คือ อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin on sale)

6. อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) ใช้พิจารณาความสามารถของสหกรณ์ในการชำระหนี้ระยะสั้น เมื่อนั้นถึงกำหนดชำระ คือ อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio)

จากการศึกษาวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของตัววัดอัตราส่วนทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยใช้เทคนิคสถิติการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares Estimates ; OLS) และทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธี White's Heteroskedasticity test สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตัวแปรที่สามารถอธิบายและมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มี 4 ตัวแปร ได้แก่

1. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางบวก เมื่ออัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้นด้วย โดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์แสดงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของกิจการ และแสดงถึงความสามารถในการนำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปหากำไรหรือผลตอบแทน ซึ่งวิเคราะห์ว่าสินทรัพย์ได้ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีผลทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพด้วย

2. อัตราการเติบโตของธุรกิจ (Change) จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางบวก เมื่ออัตราการเติบโตของธุรกิจเพิ่มขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้นด้วย โดยอัตราการเติบโตของธุรกิจแสดงถึงความสามารถในการนำปัจจัยทางการเงินสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพด้วย

3. อัตรากำไรสุทธิ (NPM) จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางบวก เมื่ออัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งอัตรากำไรสุทธิใช้วัดสมรรถภาพในการทำกำไรของสหกรณ์ และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในเชิงธุรกิจ โดยทั่วไปอัตรากำไรสุทธิมีค่าสูงแสดงว่ากิจการมีความสามารถในการดำเนินงานที่ดี

4. ประเภทสหกรณ์ภาคการเกษตร (Agri) จะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางบวก เมื่อสหกรณ์เป็นประเภทสหกรณ์ภาคการเกษตร จะมีผลทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์สูงกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร เนื่องจากการจัดตั้ง

สหกรณ์ในประเทศไทยเริ่มต้นจากรูปแบบสหกรณ์เครดิตในชนบท เมื่อ พ.ศ.2459 เพื่อช่วยแก้ไข ปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนของชาวนา ซึ่งการนำวิธีการสหกรณ์เข้ามาใช้ได้ผลดี และ ระบบเศรษฐกิจของชนบทค่อย ๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบ เศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 เปิดโอกาสให้มีการ รับผิดชอบเป็นสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ดังนั้นประสบการณ์ดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรจะ มีมากกว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร และสหกรณ์ภาคการเกษตรมีจำนวนสหกรณ์มากกว่า สหกรณ์นอกภาคการเกษตร จึงส่งผลทำให้สหกรณ์ภาคการเกษตรมีประสิทธิภาพการดำเนินงานสูง กว่าสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ส่วนตัวแปรที่ไม่สามารถนำมาอธิบายและไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ของสหกรณ์ภาคการเกษตรและนอกภาคเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มี 5 ตัวแปร ได้แก่

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt) แสดงโครงสร้างของเงินทุน (Capital Structure) เป็นการ วัดว่าธุรกิจใช้เงินทุนจากภายนอก (จากการกู้ยืม) เมื่อเทียบกับทุนภายในของธุรกิจเองว่ามีสัดส่วน เท่าใด เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงินทุนในรูปของการก่อหนี้ผูกพัน ซึ่งหนี้สินเป็น แหล่งเงินทุนที่กิจการมีภาระดอกเบี้ยจ่าย ไม่ว่าผลการดำเนินงานของธุรกิจจะเป็นอย่างไร ถ้า อัตราส่วนหนี้สูงแสดงว่าธุรกิจก็มีความเสี่ยงสูงด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนจึง ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ของสหกรณ์

2. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Cur) เป็นอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) ในการ เปลี่ยนสินทรัพย์มาเป็นเงินสด ใช้พิจารณาความเพียงพอของเงินสดหรือความสามารถในการชำระ หนี้ระยะสั้น เมื่อหนี้สั้นถึงกำหนดชำระ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนจึงเป็นเครื่องชี้ฐานะทางการเงิน ระยะสั้นของธุรกิจ ซึ่งเจ้าหนี้ระยะสั้นจะให้ความสำคัญเนื่องจากแสดงโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ว่า มีอยู่มากหรือน้อย หากกิจการมีความเสี่ยงของเงินทุน ควรต้องรักษาสภาพคล่องให้สูง

3. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของประเภทสหกรณ์ (Debt*Agri) แสดงชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงทาง การเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตรและสหกรณ์นอกภาคการเกษตร พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ของสหกรณ์ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ลดลง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบ แต่ไม่สามารถนำมาอธิบายประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรได้

4. อัตรากำไรสุทธิของประเภทสหกรณ์ (NPM*Agri) ใช้วัดสมรรถภาพในการทำกำไรของ สหกรณ์ภาคการเกษตรและสหกรณ์นอกภาคการเกษตร พบว่าอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ภาค การเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

ในทิศทางบวก แต่ไม่สามารถนำมาอธิบายประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตรได้

5. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของประเภทสหกรณ์ (Cur·Agri) แสดงสภาพคล่องในการเปลี่ยนสินทรัพย์มาเป็นเงินสด และความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์ภาคการเกษตรและสหกรณ์นอกภาคการเกษตร พบว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก แต่ไม่สามารถนำมาอธิบายประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรได้

การทดสอบปัญหา Heteroskedasticity ด้วยวิธี White's Heteroskedasticity test พบว่าสมการการประมาณค่าของแบบจำลองนี้ไม่มีปัญหา Heteroskedasticity อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้นการใช้เทคนิคสถิติการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares Estimates ; OLS) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในรูปแบบจำลองการประมาณค่าสมการนี้สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลภาพรวมภาวะเศรษฐกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แยกตามภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร จำนวน 76 จังหวัด ผ่านกลไกทางบัญชี ประจำปี 2552 โดยใช้ค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2550 – 2552 อาจเป็นช่วงเวลาที่สั้นเกินไป ไม่ครอบคลุมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น วิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งในปี 2540 ซึ่งมีผลกระทบต่อสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย รวมทั้งประเภทของสหกรณ์ไม่ได้แบ่งแยกตามรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปผู้ที่สนใจจะศึกษาควรพิจารณาถึงเรื่องเหล่านี้ด้วย ทั้งนี้อาจใช้ข้อมูลในการศึกษาให้มีจำนวนข้อมูลมากขึ้น หรือใช้ข้อมูลที่มีความละเอียดเพิ่มขึ้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายไตรมาสหรือใช้แหล่งข้อมูลของสหกรณ์แบ่งตามจำนวน พื้นที่ ประเภทรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ ทำให้ได้ข้อมูลเพียงพอที่จะใช้ในการศึกษา เพื่อความถูกต้องและแม่นยำของผลการศึกษา

นอกจากนี้อัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้ในการศึกษา เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงินตามแนวคิดการวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) พัฒนานวัตกรรมทางการเงิน เพื่อเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ของ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยประสิทธิภาพการดำเนินงานเทียบจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อทุนดำเนินงาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจไม่ครอบคลุมการวิเคราะห์อัตราส่วนทั้งหมด และยังมีอัตราส่วนที่น่าสนใจนำมาศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น อัตราการเติบโตของทุน อัตราการเติบโตของหนี้ อัตราหมุนของสินทรัพย์ อัตราค้างชำระของลูกค้านี้ ดังนั้นผู้ที่สนใจจะศึกษาควรนำอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวเข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วย หรือทำการศึกษาให้ครอบคลุมทุกอัตราส่วนของเครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงินตามแนวคิดการวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved